

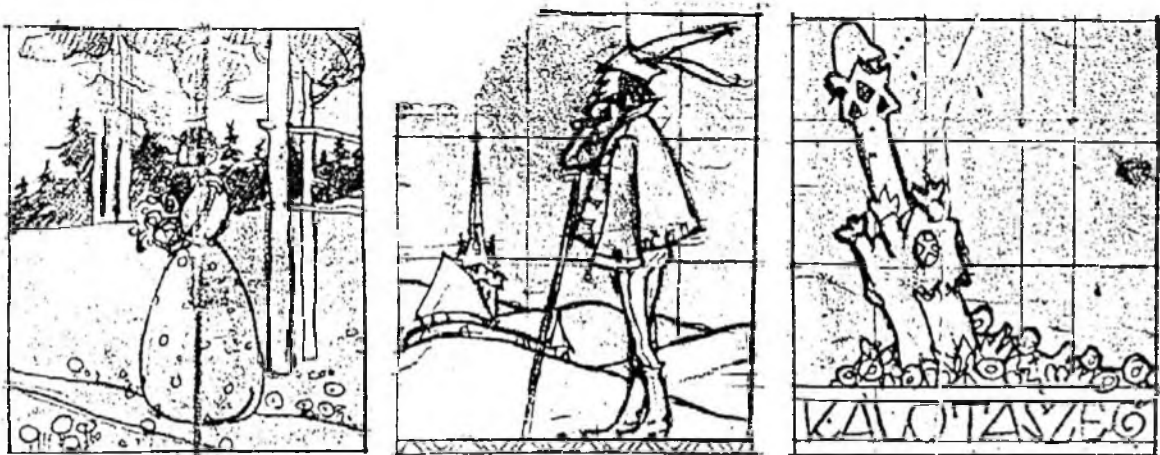
VARJÚVÁRI ABLAKOK

A sztánai Varjúvár egyik olombetétes üvegablakáról közölt kép jól ismert több publikációból is: a csücsüves ablak felső felében magának a Varjúvárnak a rajza látszik. A Magyar Nemzeti Galéria 1986-os Lélek és Forma című kiállításának anyaggyűjtése során előkerült egy magángyűjteményben lévő, szintén a Varjúvárat ábrázoló ablak, amit a kiállításon rekonstruált toronyszoba csücsüves ablakába helyeztünk.

Kís-Horváth Lászlónak, a magyar századfordulós művészet és iparművészet alkotási kiemelkedő gyűjtőjének nemrégii felfedezése az itt bemutatott ceruzarajz. A szakadozott papírlap hosszabb vándorlás után került elő, eredetileg Majoros Károly üvegfestő hagyatékában volt. E rajzok szolgálták alapul a Varjúvár színes üvegablakaihoz. Így a majd félévszázada elpusztult, vagy eltűnt ablakok témája egyértelműen megállapítható.

A három csücsüves ablakban a Varjúvár, a vándor és a kopjafa motívuma található, a téglalap alakú ablakokban a Varjúvár, a sétáló kisasszony és két fás tájkép. Így megvan a magyarázata a két különböző Varjúvár ábrázolásnak, tehát a valóban a Sztánáról származó üvegablak az említett kiállításon hibásan került a csücsüves ablakba.

A motívumok gyakran szerepelnek Kós grafikai munkásságában, többször közvetlen összefüggésben Sztánával. A vándor alakja sztánai ex librisnek alakja, a kopjafa KALOTASZEG című, Sztánán szerkesztett lapjának címképe. A sétáló kisasszony figurája mint gyászoló ismétlődik meg Fulácsy Irén egy novellájához készített illusztrációjában.

A felső sorban három ablakterv /az egyik Varjúvárat ábrázoló rajz a 61. oldalon található/ a megkerült dokumentumról. Az alsó sorban az azonos motívumok: rajz Culácsy Irén novellájához, Ex libris a kézzel írott Testamentum és agrikultura című 1915-ös könyvecskéhez és Déva vára, illusztráció Kárpáti Aurél és Vajda László Környves Kelemen című drámájához, Táltos kiadás Budapest, 1916. A 61. oldalon a Varjúvár rajza ugyancsak a Testamentum és agrikultura c. könyvből.

